

INTERVIEW TIM VAN IERSEL

‘Ik scherp het eigen denken van de betrokkenen in de zorg aan’

Een vegetariër die ineens weer vlees eet. Een bewoner die niet onder de douche wil. Laat je dat zo of doe je er iets aan? Verpleeghuispersoneel loopt dagelijks tegen lastige dilemma's op. Geestelijk verzorger Tim van Iersel is hun gids, nu ook via een boekje.

Maja Landeweer
Den Haag

Hij is de subtiliteit zelve. Van theoloog Tim van Iersel - lang, slank, vriendelijke ogen - hoef je geen pasklare oplossing te verwachten. Wekelijks klopt zorgpersoneel bij hem aan met morele dilemma's, maar zijn mening krijg je niet. „Nooit”, zegt hij. „Ik ben heel neutraal. Het team op de afdeling moet zelf afwegen wat het zwaarste telt.”

En wonderlijk genoeg is dat na een gesprek met Van Iersel vaak glashelder. Want hij is er een meester in om netelige kwesties te ontrafelen. Na zo'n gesprek weten de betrokkenen vanzelf wat hen te doen staat. „Zo'n dilemma is een soort kluwen. Die haal ik uit elkaar. Ik scherp het eigen denken van de betrokkenen aan.”

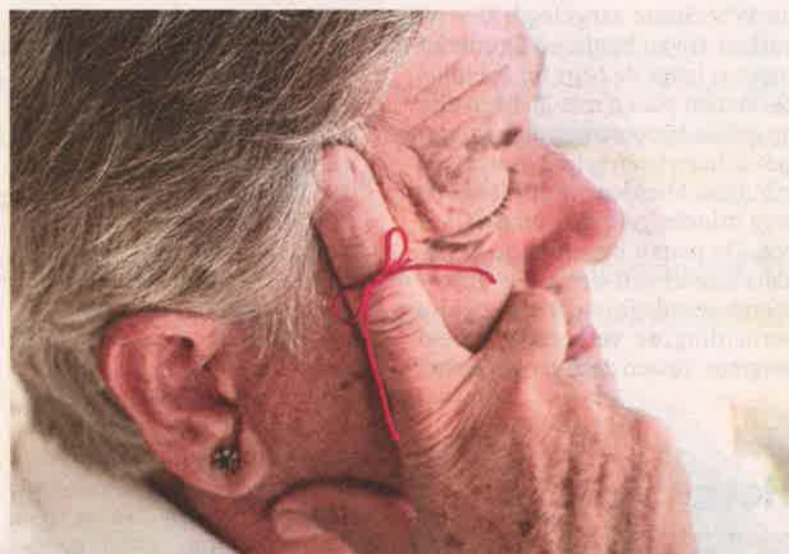
“**Zo'n dilemma is een soort kluwen. Die haal ik uit elkaar**”

Als hulp voor zorgpersoneel, maar ook voor mantelzorgers is het handig, tekende hij de belangrijkste dilemma's op in het boek *Dilemma's bij dementie*, dat onlangs verscheen. Het is een leidraad bij soms pijnlijke vraagstukken.

Geestelijk verzorger Van Iersel werkt sinds 2010 bij WoonZorgcentra Haaglanden (WZH) als specialist in ouderenzorg. Hij verzorgt er kerkdiensten en sfeervieringen voor bewoners en de laatste jaren ontwikkelde hij zich tot deskundige op het gebied van morele dilemma's. „Toen begonnen we hier met een werkgroep ethiek,

▲ Tim van Iersel werkt sinds 2010 bij WoonZorgcentra Haaglanden (WZH) als specialist in ouderenzorg. FOTO FRANK JANSEN

▲ Een vrouw met dementie heeft een touwtje om haar vinger om iets belangrijks niet (helemaal) te vergeten. ARCHIEFFOTO

waar ik deel van uitmaakte.” Hij startte met het ‘moreel beraad’. Als personeel op de afdeling met een dilemma kampt, kunnen ze aankloppen bij Van Iersel. „Ik sta wat verder van de bewoners af. Dat maakt het makkelijker om te ontlede wat er precies aan de hand is.”

Ingewikkeld

Het zorgen voor iemand met dementie kan soms behoorlijk ingewikkeld zijn. Als een overtuigd vegetariër ineens vlees wil eten, moet je hem of haar dan lekker laten gaan of haal je het vlees weg?

Wat telt zwaarder, hoe iemand vroeger was, voor de dementie, of hoe iemand nu is?

Nog zo'n dilemma. Een mevrouw is vergeten dat ze getrouwd is en ontwikkelt warme gevoelens voor een mede-verpleeghuisbewoner. De relatie doet haar duidelijk goed, ze is rustig en tevreden, maar haar echtgenoot doet het juist veel pijn.

Wat te doen? „Sommige echtgenoten willen dat het contact verbroken wordt en kiezen voor een verhuizing. Een ander zegt: als zij maar gelukkig is, ook al is het hard voor mijzelf.”

En nog wat van die zaken, die voor hoofdbreken zorgen: een bewoner wil geen bh aan, geen kunstgebit in of, iets dat veel voorkomt, wil onder geen beding nog gewassen worden. Van Iersel: „Dat laatste vinden zorgverleners heel moeilijk. Goede zorg houdt ook in dat je iemand wast. Dat bevordert de gezondheid. Maar moet je zo'n bewoner dan dwingen? Wat is belangrijker: de autonomie van de bewoner of het leveren van goede zorg?”

In tegenstelling tot hoe hij in de dagelijks praktijk opereert, geeft Van Iersel in het boek wél richtlijnen. „Het boek is bedoeld om het gesprek uit te lokken. Ik wil de lezer aan het denken zetten: ben ik het met hem eens of niet?”

Dé oplossing biedt hij dus niet. Zo moet je het niet lezen, aldus de geestelijk verzorger. „Op een vrijdagdag zeggen mensen wel eens tegen me: jouw werk zou ik nooit kunnen. Ze kunnen zich niet op de vlakke houden, willen hun mening spuien.”

De broodnuchtere Van Iersel, die zich dementiedominee, ethicus en geestelijk verzorger noemt, heeft daar geen moeite mee. Niet dat hij er niet het zijne van denkt, maar het gaat om de betrokkenen, zegt hij. „Wat die het belangrijkste vinden.”

Uiteindelijk komen de teamleden en de familie er altijd wel uit.

„Er is één uitgangspunt dat ze verbindt: iedereen wil goede zorg verlenen.” En voor lastige kwesties bestaan oplossingen. Misschien lukt het om iemand die niet gewassen wil worden daar met een handigheidje toch toe te bewegen. In het boek staat het voorbeeld van een vrouw, die niet in bad wilde. „Haar man wist dat ze erg begaan was met het milieu. Hij liet het bad vollopen en zei: het is nu al

“**Er is één uitgangspunt dat ze verbindt: iedereen wil goede zorg verlenen**”

vol, zonde als het niet gebruikt wordt. En dan ging ze.”

Van Iersel neemt de dilemma's nooit mee naar huis. „Ik blijf er wel eens over nadenken, maar ik heb er geen last van. Soms pak ik er thuis nog wat ethici bij. Als ik vrienden vertel over mijn werk, vragen ze of het geen zware verantwoordelijkheid is. Maar zolang we binnen de juridische mogelijkheden blijven, heb ik er geen moeite mee. Soms denk ik wel eens: dat zou mijn afweging niet zijn. Maar dat doet er niet toe. Als de beslissing maar goed beargumenteerd is.”